

О.О. СОЗІНОВУ — 85

Відомому вченому в галузі генетики, біотехнології, селекції та агроекології, доктору сільськогосподарських наук, професору (1977), академіку НАН України та НААН Олексію Олексійовичу Созінову виповнилося 85 років. Народився О.О. Созінов 26 квітня 1930 р. у с. Єржово Рибницького району (нині Республіка Молдова).

Після закінчення Одеського сільськогосподарського інституту він працював на Вознесенській рисовій сортодільниці.

Свою наукову діяльність О.О. Созінов розпочав ще в студентські роки. Його перша наукова робота (1954 р.) була присвячена агробіологічним особливостям ячменю озимого.

У 1955 р. Олексій Олексійович вступив до аспірантури при Всесоюзному селекційно-генетичному інституті (нині Селекційно-генетичний інститут — Національний центр насіннєзнавства та сортовивчення), де під керівництвом П.Х. Гаркавого у 1959 р. успішно захистив кандидатську дисертацію на тему: «Пивоварний ячмінь на півдні України».

У подальшому ним було проведено дослідження з вивчення пивоварних властивостей ячменів на півдні України, запропоновано методики їх оцінювання в процесі селекції, досліджено вплив деяких агротехнічних і погодних факторів на якість зерна ячменю. На основі цих робіт здійснено систематичне оцінювання пивоварних цінностей селекційного матеріалу, що сприяло створенню сортів пивоварного ячменю у Селекційно-генетичному інституті.

У 1958–1966 рр. О.О. Созінов — молодший, старший науковий співробітник, завідувач лабораторії технології зерна; 1966–1971 рр. — заступник директора з наукової роботи; 1971–1978 рр. — директор Все-

союзного селекційно-генетичного інституту; 1990–1996 рр. перший президент Української академії аграрних наук.

У 1970 р. він захистив докторську дисертацію на тему: «Якість зерна пшениці півдня України і шляхи його покращення».

О.О. Созінов є фундатором досліджень особливостей білкового комплексу пшениці, які започаткували нові напрями в генетиці, селекції та насінництві цієї культури. Ним досліджено мінливість фракційного складу білка за розчинністю, амінокислотним складом залежно від сорту та особливостей вирощування.

Великий науковий резонанс мали дослідження якості білка за допомогою електрофорезу в крохмальному гелі. Уперше в Україні вчений показав можливість широкого використання цього методу в селекції, генетиці, насінництві. У результаті розроблення експресної методики вивчення і встановлення специфічності електрофоретичних спектрів білка та закономірностей успадкування окремих білкових компонентів з'явилася можливість створення сортів пшениці з прогнозованим складом білка за електрофоретичною рухомістю.

Фундаментальні роботи

О.О. Созінова щодо поліпшення якості зерна пшениці та інших зернових злакових культур, удосконалення та уніфікації наявних та розроблення нових оригінальних методів оцінки технолого-біохімічних якостей зерна внесли значний вклад у вітчизняну і світову біологічну та сільськогосподарську науки.

За ініціативою О.О. Созінова Селекційно-генетичний інститут став координатором важливих наукових досліджень з розробки теоретичних основ і нових методів створення високоякісних сортів пшениці та інших злакових культур серед країн-членів РЕВ.

Школа академіка О.О. Созінова охопила всі галузі сільськогосподарської науки України. Зокрема, в Інституті садівництва НААН у 1991–1993 рр. його аспірантами було розпочато дослідження біохімічних маркерів у селекції і розсадництві плодкових культур. За результатами досліджень було розроблено селекційні програми зі створення сортів плодкових культур, стійких до біотичних та абіотичних факторів, виконання яких дало можливість за останні роки зареєструвати значну кількість нових сортів яблуні, стійких до парші, груші, смородини, порічок, агрусу, адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов України.

О.О. Созінов — заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії в галузі науки і техніки України та Російської Федерації.

Від щирого серця бажаємо Олексію Олексійовичу здоров'я, родинного благополуччя, нових творчих звершень.

В.М. Соколов,
директор Селекційно-генетичного інституту —
Національного центру
насіннєзнавства
та сортовивчення,
член-кореспондент НААН